

При цьому системні збитки, що матимуть вплив на діяльність СК мають бути компенсовані в рамках консолідованого здійснення понаднормового резервування під операції за транзакційними ризиками у прив'язці до третьої сторони угоди [3, с. 210].

Прийнято вважати, що керування кредитним ризиком та ризиком ліквідності найбільш ефективно здійснювати у мовах диференційованого ризик-менеджменту. Основа орієнтування по удосконаленню ризиком ліквідності СК окреслюватиме:

- основи бізнес-стратегії СК щодо стимулювання розвитку компанії акціонерами та поточного насичення ліквідності (методологія етапів імплементації, деталізація і моніторинг у режимі онлайн по нормативам ліквідності);

- застосовування аналітичного стрес-тестування та моделювання сценаріїв коливання ліквідністю СК в залежності від ідентифікованих ризиків менеджментом та андеррайтингом СК;

- опрацювання альтернативних заходів фінансування (пошук нових джерел ресурсів у ході пошуку інвестицій).

Таким чином, можемо констатувати, що секвентальний набір заходів з побудови організаційної структури СК не може бути оптимальним у зовнішньому середовищі, то впорядкування норма та принципів ефективного ризик-менеджменту СК має включати у себе перелік функцій та відповідних напрямів покращення поточних процесів.

Література:

1. Козьменко О. В. Страховий ринок України у контексті сталого розвитку : монографія / О. В. Козьменко. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 350 с.

2. Николайчук М. В. Разработка механизма стратегического управления финансовыми рисками на предприятиях / М. В. Николайчук // Экономика и предпринимательство. – 2013. – № 2(31). – С. 151–157.

3. Журавка О. С. Економічний зміст понять, що характеризують страховий ринок та його структуру / О. С. Журавка // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2009. – № 3(6). – С. 208–212.

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВЕ УПРАВЛІННЯ ВИДАТКАМИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

ДРАГАН О. О.

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Київська область, Україна

Програмно-цільове управління бюджетними коштами ґрунтується на оптимальному поєднанні соціально-економічних пріоритетів із напрямками реалізації бюджетної стратегії і тактики як в поточному, так і в наступних бюджетних періодах, шляхом структуризації бюджетних ресурсів в розрізі орієнтованих на кінцевий результат бюджетних програм. На даний час програмно-цільовий метод посідає провідне місце в бюджетному процесі.

Аналіз європейського, американського, австралійського досвіду запровадження та застосування програмно-цільового бюджетування дає нам підстави зробити низку узагальнень:

1. Попри всю свою важливість запровадження програмно-цільового планування та виконання бюджетів є лише одним із структурних елементів комплексу реформ державного управління, спрямованих на поліпшення діяльності бюджетних установ. Очевидно, що підвищити ефективність фінансування видатків бюджету шляхом удосконалення лише однієї управлінської технології, не торкаючись при цьому інших складових бюджетного процесу, неможливо. До того ж недоцільно впроваджувати чи встановлювати методику програмно-цільового бюджетування відразу на рівні усіх головних розпорядників бюджетних коштів державного бюджету. Навпаки, спочатку потрібно внести відповідні зміни в діяльність окремих пілотних міністерств, відомств, адаптуючи нові технології до існуючої бюджетної практики з наступним поширенням здобутого досвіду на інші міністерства.

2. Програмно-цільове управління бюджетними коштами має базуватися на ефективній системі фінансового контролю, звітності, аудиту. Обов'язковим елементом є побудова системи моніторингу й оцінки програм і діяльності їх виконавців.

Широке застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі визначається низкою критеріїв:

1) зміщенням акцентів з потреби в коштах, необхідних для виконання державою своїх функцій, на очікувані результати від використання цих коштів;

2) раціональним управлінням спрямованим на розв'язання соціально-економічних проблем, шляхом визначення мети, якої необхідно досягти в результаті використання бюджетних коштів;

3) зміною характеру обговорення бюджетної політики: наголос переноситься із контролю виконання зобов'язань за окремими статтями видатків на забезпечення ефективності використання бюджетних коштів при досягненні результативних показників загалом за бюджетною програмою;

4) забезпеченням за результатами виконання бюджету проведення оцінки діяльності учасників бюджетного процесу щодо досягнення поставлених цілей та виконання завдань, а також аналізу причин неефективного виконання бюджетних програм;

5) запровадженням в бюджетний процес елементів аналізу порівняння витрат і досягнутих результатів [1, с. 66-69].

Незважаючи на домінуючу роль програмно-цільового бюджетування, практично не існує єдиної методики його застосування в різних країнах світу, що пояснюється особливостями побудови бюджетної системи та специфікою організації бюджетного устрою в окремо взятих країнах. Водночас програмно-цільове управління бюджетом на різних стадіях бюджетного процесу передбачає органічне поєднання чітко структурованої та змістовної частини програми з формуванням і використанням організаційно-економічних і фінансових важелів її реалізації, контролем за виконанням і досягненням запланованих результатів.

Реалізація в Україні програмно-цільового методу пов'язана з необхідністю комплексного підходу до формування бюджету із включенням до бюджетного процесу таких елементів:

1) середньострокове планування доходів і видатків;

2) розробка бюджетних програм і показників виконання бюджетних програм;

3) аналіз, оцінка та моніторинг програм;

4) планування капітальних вкладень;

5) запровадження сучасних методів залучення громадськості до бюджетного процесу.

Водночас задекларовані практичні переваги програмно-цільового бюджетування й надалі залишаються нереалізованими, а середньострокове планування та прогнозування показників бюджету на два наступні за базовим бюджетні періоди має здебільшого інформаційно-аналітичний характер і значною мірою не виконує покладеної на нього функції оптимізації бюджетного процесу. З огляду на це, необхідно надати нового поштовху розвитку бюджетного планування на середньострокову перспективу з урахуванням новітніх посткризових тенденцій організації бюджетних відносин на всіх стадіях бюджетного процесу як в зарубіжних країнах, так і на основі набутого вітчизняного досвіду.

Розвиток і вдосконалення програмно-цільового методу управління бюджетними видатками на даний час є одним із найпріоритетніших напрямів реформування бюджетних відносин. Перспективи програмно-цільового формату бюджету обумовлюються низкою його переваг як в площині організації бюджетного процесу, так і з позицій підвищення ефективності бюджетного фінансування, а саме:

1) забезпечується фінансування тих суспільних благ і послуг, кількість, якість, вартість, час і місце надання яких найповніше відповідає потребам суспільства і характеризується найвищими показниками соціальної ефективності в умовах обмеженості бюджетних ресурсів;

2) відбувається перегрупування напрямів бюджетних видатків шляхом відмови від виділення коштів на недостатньо соціально-економічно обґрунтовані заходи;

3) фінансові рішення приймаються переважно на перспективу, а не з огляду на вирішення поточних питань;

4) посилюється відповідальність розпорядників бюджетних коштів за кінцевий результат, який передбачає не лише надання певного кола послуг або виконання передбаченого обсягу робіт, але й досягнення встановлених якісних показників. Систематична публікація звітів про результати діяльності міністерств і відомств дозволяє суспільству реально оцінити діяльність уряду;

5) підвищується обґрунтованість рішень у сфері державних видатків при одночасному розширенні інформаційної бази прийнятих урядових бюджетних рішень. Так, завдяки інформованості про вплив різних рівнів фінансування на соціальну й економічну ефективність бюджетних видатків виникають передумови для скорочення видатків без відповідного скорочення програм;

6) здійснюється реальна оцінка фінансового стану держави з огляду на повноту та прозорість відображення наявних бюджетних ресурсів. Це має особливо важливе значення для управління майбутніми ризиками, які можуть виникнути внаслідок перекладання фінансової відповідальності на майбутні покоління в результаті прийняття прихованих або неврахованих зобов'язань.

Література:

1. Чугунов І.Я., Макогон В.Д. Бюджетна політика в умовах економічних перетворень // Економічний часопис-XXI. – 2016. – № 3-4(2). – С. 66–69. (англ. мова).